C/2024/6747

26.11.2024

P9_TA(2024)0121

Gennemførelse af den økonomiske partnerskabsaftale (ØPA) mellem EU og Southern African Development Community (SADC)

Europa-Parlamentets beslutning af 29. februar 2024 om gennemførelse af den økonomiske partnerskabsaftale (ØPA) mellem EU og Southern African Development Community (SADC) (2023/2065(INI))

(C/2024/6747)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til den økonomiske partnerskabsaftale mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og SADC-ØPA-landene på den anden side ([1]),

— der henviser til sin beslutning af 14. september 2016 om udkast til Rådets afgørelse om indgåelse på Den Europæiske Unions vegne af den økonomiske partnerskabsaftale mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og SADC-ØPA-landene på den anden side ([2]),

— der henviser til sin beslutning af 6. oktober 2022 om resultatet af Kommissionens kritiske gennemgang af 15-punktshandlingsplanen om handel og bæredygtig udvikling ([3]),

— der henviser til sin beslutning af 23. juni 2022 om fremtiden for handelsforbindelserne mellem EU og Afrika ([4]),

— der henviser til sin beslutning af 25. marts 2021 om en ny EU-Afrika-strategi – et partnerskab for bæredygtig og inklusiv udvikling ([5]),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 18. februar 2021 med titlen »Gennemgang af handelspolitikken – en åben, bæredygtig og determineret handelspolitik« (COM(2021)0066),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 11. december 2019 med titlen »Den europæiske grønne aftale« (COM(2019)0640),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 5. marts 2020 med titlen »Et EU med ligestilling: strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025« (COM(2020)0152),

— der henviser til arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene af 11. oktober 2022 med titlen »Individual information sheets on implementation of EU Trade Agreements« (Individuelle informationsblade om gennemførelsen af EU's handelsaftaler) (SWD(2022)0730),

— der henviser til Kommissionens holdningsdokument om bæredygtighedsvurderingen til støtte for handelsforhandlingerne med Angola om tiltrædelse af ØPA'en mellem EU og SADC,

— der henviser til aftalen om fremme af bæredygtige investeringer mellem Den Europæiske Union og Republikken Angola (EU-Angola-SIFA'en),

— der henviser til FN's rammekonvention om klimaændringer, herunder Parisaftalen fra 2015,

— der henviser til FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling,

— der henviser til publikationen af 19. oktober 2021 fra De Forenede Nationers Konference om Handel og Udvikling (UNCTAD) med titlen »Transforming Southern Africa: Harnessing Regional Value Chains and Industrial Policy for Development« (Omstillingen af det sydlige Afrika: udnyttelse af regionale værdikæder og industripolitik til udvikling),

— der henviser til aftalen om etableringen af det afrikanske kontinentale frihandelsområde,

— der henviser til den fælles erklæring fra det 26. interparlamentariske møde mellem EU og Sydafrika, som fandt sted den 31. oktober og den 1. november 2018,

([1]) EUT L 250 af 16.9.2016, s. 3.
([2]) EUT C 204 af 13.6.2018, s. 222.
([3]) EUT C 132 af 14.4.2023, s. 99.
([4]) EUT C 32 af 27.1.2023, s. 74.
([5]) EUT C 494 af 8.12.2021, s. 80.

— der henviser til SADC's Vision for 2050,

— der henviser til SADC's strategi og køreplan for industrialisering (2015-2063),

— der henviser til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs initiativudtalelse med titlen »Næste generation af handel og bæredygtig udvikling – Revision af 15-punktshandlingsplanen« ([6]),

— der henviser til den efterfølgende evaluering af den økonomiske partnerskabsaftale mellem EU og SADC – indledende rapport af 21. juni 2023,

— der henviser til møderne i EU-SADC-ØPA-Udvalget for Handel og Udvikling, navnlig dets sjette til niende møde,

— der henviser til den globale rapport om fødevarekriser fra 2021,

— der henviser til studiet fra Europa-Parlamentets Generaldirektorat for Parlamentarisk Forskning af 22. november 2023 med titlen »EU-Southern African Development Community Economic Partnership Agreement: A geo-economic perspective« (Den økonomiske partnerskabsaftale mellem EU og Southern African Development Community: et geoøkonomisk perspektiv) ([7]),

— der henviser til forretningsordenens artikel 54 og til artikel 1, stk. 1, litra e), i og bilag 3 til Formandskonferencens afgørelse af 12. december 2002 om proceduren for tilladelse til at udarbejde initiativbetænkninger,

— der henviser til udtalelse fra Udviklingsudvalget,

— der henviser til betænkning fra Udvalget om International Handel (A9-0024/2024),

A. der henviser til, at geopolitiske forandringer, herunder coronaviruspandemien, Ruslands angrebskrig mod Ukraine og de økonomiske konsekvenser heraf, har ført til, at Afrika har repositioneret sig, og at landene i det globale syd har en mere selvbestemt rolle på den internationale scene, som fremmer deres egne interesser og bidrag;

B. der henviser til, at sammenslutningen af betydningsfulde lande i det globale syd i BRIKS-alliancen (Brasilien, Rusland, Indien, Kina og Sydafrika), som skal udvides med yderligere seks lande fra 2024 som følge af den afgørelse, der blev truffet på BRIKS-topmødet i august 2023, understreger vigtigheden af at opretholde samarbejdet med landene i det globale syd på lige og retfærdige vilkår;

C. der henviser til, at Sydafrika spiller en fremtrædende rolle som brobygger mellem Den Europæiske Union og det afrikanske kontinent og som partner i håndteringen af globale udfordringer;

D. der henviser til, at post-Cotonouaftalen vil blive den nye overordnede ramme for alle ØPA'er, herunder ØPA'en med SADC, samt en vigtig reference for fremtidige revisioner af disse aftaler;

E. der henviser til, at alle interessenters, nemlig civilsamfundets, erhvervsrepræsentanters og fagforeningers, fulde deltagelse i gennemførelsen og overvågningen af EU-SADC-ØPA'en er afgørende for en rettidig indkredsning af udfordringer, muligheder og prioriteter og for overvågningen af de respektive aftalte foranstaltninger;

F. der henviser til, at Angola er i gang med at tiltræde EU-SADC-ØPA'en; der henviser til, at EU og Angola har afsluttet forhandlingerne om en aftale om fremme af bæredygtige investeringer (SIFA);

G. der henviser til, at særlig og differentieret behandling er et grundlæggende princip i Verdenshandelsorganisationen (WTO), og at princippet om udviklingsvenlig politikkohærens bør være styrende for EU's handelsforbindelser med udviklingslandene;

H. der henviser til, at manglende ligestilling mellem kønnene i gennemsnit koster Afrika syd for Sahara seks procent af regionens årlige BNP, hvilket bringer kontinentets bestræbelser på inkluderende menneskelig udvikling og økonomisk vækst i fare; der henviser til, at en stigning i kønsskævheden på én procent reducerer et lands indeks for menneskelig udvikling med 0,75 %;

I. der henviser til, at SADC-ØPA-landene står over for udfordringer såsom rodfæstede uligheder og en stor afhængighed af eksport af uforarbejdede råstoffer og landbrugsprodukter;

J. der henviser til, at disse uligheder har vist sig at være en hindring for bredt funderede industrialiseringsbestræbelser og undertiden fører til korruption og nødvendiggør, at der udvikles differentierede politikker for at tackle økonomiske uligheder i og mellem landene i SADC-regionen;

([6]) EUT C 105 af 4.3.2022, s. 40.

([7]) Studie – »EU-Southern African Development Community Economic Partnership Agreement: A geo-economic perspective«, Europa-Parlamentet, Generaldirektoratet for Parlamentarisk Forskning, 22. november 2023.

K. der henviser til, at SADC's Vision for 2050 bygger på tre søjler: industriel udvikling og markedsintegration, infrastrukturudvikling til støtte for regional integration og udvikling af social og menneskelig kapital;

L. der henviser til, at SADC's strategi og køreplan for industrialisering 2015-2063 identificerer tre foretrukne vækstveje for ressourcebaseret industrialisering i regionen: forarbejdning af landbrugsråvarer, mineralforarbejdning og industrielle og servicebaserede værdikæder;

M. der henviser til, at udviklingslandene står med et underskud på 2,5 billioner USD i årlig finansiering for at kunne opfylde verdensmålene for bæredygtig udvikling (SDG) senest i 2030; der henviser til, at direkte udenlandske investeringer (FDI) er et instrument til finansiering af 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling og de tilhørende verdensmål; der henviser til, at en sådan kapital kan støtte jobskabelse og sociale og miljømæssige forbedringer som fastsat i verdensmålene; der henviser til, at hensigten om at tiltrække investeringer, når det drejer sig om internationale investeringsaftaler (IIA'er), bør gå hånd i hånd med anerkendelsen af, at parterne i disse aftaler bør tilstræbe at forbedre deres niveauer af miljø- eller arbejdstagerbeskyttelse og ikke svække eller reducere dem;

N. der henviser til, at formålet med SADC's industrialiseringsstrategi og køreplan for 2015-2063 er at udvikle og deltage i regionale og globale værdikæder;

O. der henviser til, at der er behov for transport og digital infrastruktur for at udvikle regionale værdikæder og for i stigende grad at integrere SADC-landene i globale værdikæder;

P. der henviser til, at finansiering, færdigheder, teknologi, infrastruktur og logistik er de afgørende elementer for en vellykket deltagelse i værdikæden;

Q. der henviser til, at covid-19-pandemien i betydelig grad har udvidet investeringskløften i SADC-ØPA-landene og begrænset deres finanspolitiske råderum;

R. der henviser til, at konsekvenserne af de foranstaltninger, der er truffet for at forhindre spredning af covid-19, i betydelig grad har påvirket befolkningernes levebrød, navnlig i landene Eswatini og Lesotho, som er afhængige af sydafrikansk beskæftigelse og grænsepassage;

S. der henviser til, at de voldsomme udsving i råvarepriserne under covid-19-pandemien forårsagede økonomisk skade i SADC-ØPA-lande, der er afhængige af skatteindtægterne fra udvindingsindustrien;

T. der henviser til, at det lave niveau af lokal produktion af sundhedsprodukter fastholder regionen i afhængighed af international produktion med hensyn til indkøb af livsvigtige sundhedsprodukter, herunder vigtige vacciner mod covid-19;

Processen for overvågning og gennemgang af ØPA'en

1. glæder sig over den første gennemgang, der blev indledt i november 2021, efter at ØPA'en havde været anvendt midlertidigt siden 2016, og forventer, at den vil kunne påvise forbindelsen mellem ØPA'en og bæredygtig udvikling; opfordrer Kommissionen til at samarbejde med SADC-partnerne om at fremme retfærdig, inkluderende og bæredygtig handel, således at ØPA'en, når den gennemføres effektivt, kan sikre og bidrage til bæredygtig udvikling i regionen; opfordrer indtrængende Kommissionen til i forbindelse med den efterfølgende evaluering af EU-SADC-ØPA'en grundigt at analysere ØPA'ens indvirkning på verdensmålene, uformelle og lokale økonomier, regional og panafrikansk integration, økonomisk diversificering, bekæmpelse af klimaændringer, herunder de indenlandske industriers bidrag til denne indsats, og den reelle støtte til Global Gateway og EU's Aid for Trade-program inden for rammerne af EU-SADC-ØPA'en; minder om, at den nuværende aftale primært har fokus på handel med varer og ikke behandler handel med tjenesteydelser, investeringer eller andre spørgsmål såsom intellektuel ejendomsret, konkurrence og offentlige udbud; anmoder parterne om at overveje disse spørgsmål i de kommende gennemgange, da der er en bestemmelse vedrørende forhandling om disse spørgsmål i fremtiden;

2. gentager sit standpunkt om vigtigheden af, at civilsamfundet inddrages i gennemførelsen og overvågningen af ØPA'en; beklager, at der er observeret begrænset inddragelse af civilsamfundet i forbindelse med gennemførelsen af ØPA'en; understreger i den forbindelse, at det er bydende nødvendigt aktivt at fremme civilsamfundets deltagelse; bemærker, at civilsamfundsorganisationers og interessenters, herunder kvindegruppers og studenterorganisationers, aktive deltagelse i overvågnings- og evalueringsprocessen kan give værdifuld indsigt i og feedback om aftalens indvirkning på kvinder og unge;

3. erkender, at udarbejdelsen af den fælles overvågningsrapport om ØPA'en skrider langsommere frem end forventet; anerkender de kapacitetsbegrænsninger, som SADC-ØPA-landene står over for i denne henseende; minder om, at i henhold til den nye tilgang til handel og bæredygtig udvikling bør alle relevante interessenter, herunder civilsamfundsorganisationer, erhvervsrepræsentanter og fagforeninger, inddrages i denne statusopgørelse og tilskyndes til at komme med forslag til at maksimere effektiviteten af ØPA'en, og om, at ØPA'en bør moderniseres med henblik på at nedsætte en intern rådgivende gruppe, som det er blevet almindelig praksis i andre ØPA'er; slår til lyd for en mere struktureret deltagelse fra interessenternes side med hensyn til den konkrete gennemførelse af alle bæredygtighedsaspekterne i EU-SADC-ØPA'en; opfordrer indtrængende SADC-ØPA-landene til at efterleve de forpligtelser, der er indgået i henhold til ØPA'en, til at inddrage civilsamfundsaktører;

4. anerkender, at der er behov for fleksible overgangsordninger for, at SADC-ØPA-landene kan opfylde kravene om handel og bæredygtig udvikling i ØPA'en og andre internationale forpligtelser;

5. forventer, at ØPA'en afhængigt af resultatet af gennemgangen vil blive tilpasset eller eventuelt udvidet i supplerende aftaler med henblik på at konsolidere og uddybe partnerskabet mellem EU og landene i det sydlige Afrika lande som reaktion på geopolitiske forandringer og udfordringerne i forbindelse med klimaændringerne;

6. glæder sig over Angolas dekarboniseringsambitioner, idet det er et land, der har været stærkt afhængigt af sin udvindingsindustri;

7. glæder sig over, at der inden for rammerne af EU-Angola-SIFA'en forudses finanspolitiske kapacitetsopbyggende foranstaltninger;

Handelsbalancer

8. glæder sig over, at handelsforbindelserne mellem EU og SADC-ØPA-landene er blevet udvidet betydeligt, og at SADC-ØPA-landene er i stand til at opnå et handelsoverskud; er af den opfattelse, at dette viser ØPA'ens positive bidrag til den økonomiske udvikling, mens den ønskede positive indvirkning på beskæftigelsen, det regionale økonomiske samarbejde og diversificeringen og moderniseringen af økonomien endnu ikke har nået deres potentiale og bør forfølges som en prioritet; bemærker, at SADC-ØPA-landene hovedsagelig eksporterer ædelstene, trævarer, transport ([8]), mineralske produkter og landbrugsprodukter såsom frugt og grøntsager til EU; bemærker dog, at Sydafrikas eksport til EU er mere forskelligartet og omfatter varer med højere merværdi;

9. understreger, at SADC-ØPA-landene med undtagelse af Sydafrika primært handler inden for regionen; bemærker, at handelen med Sydafrika fortsat tegner sig for 80 % af EU's handel med SADC-ØPA-landene, og at Sydafrikas varehandel med andre afrikanske lande kun tegner sig for 17 % af dets samlede udenrigshandel; bemærker, at samhandel inden for SADC udgør 23 % af SADC-landenes samlede handel; erkender, at handelsmønstrene inden for SADC adskiller sig fra den bilaterale handel mellem EU og SADC; påpeger, at der samlet set ikke har været nogen forbedring af diversificeringen, og at fremstillingsindustriens andel af BNP stadig er ringe; understreger, at diversificerede økonomier ville gøre SADC-ØPA-landene mere modstandsdygtige over for eksterne chok; fremhæver betydningen af at styrke de regionale værdikæder;

10. understreger, at ØPA'en bør støtte en ny handelsdynamik mellem parterne gennem en gradvis, asymmetrisk liberalisering af handelen mellem dem; understreger, at den også kan styrke, udvide og uddybe samarbejdet på alle områder af relevans for handelen og dermed også forstærke partnerskabet mellem SADC-landene og EU; fremhæver betydningen af princippet om asymmetrisk liberalisering af handelen som et værktøj til at fremme den økonomiske vækst og bæredygtige udvikling i SADC-ØPA-landene;

11. understreger, at selv om ØPA'er kan give markante fordele for staterne i Afrika, Caribien og Stillehavet (ACS), kommer de også med deres egne udfordringer og ulemper; kræver derfor, at alle politiske beslutningstagere nøje overvejer disse faktorer og arbejder på at sikre, at økonomiske partnerskabsaftaler gennemføres på en måde, der maksimerer fordelene for alle involverede parter;

([8]) Cipollina, M., »The Trade Growth under the Economic Partnership Agreement EU-SADC: An Empirical Assessment«, Economies, bind 10, nr. 12, 2022.

12. minder om, at parterne altid bør handle på grundlag af solidaritetsprincipper og gensidig interesse for at styrke et frugtbart samarbejde, opfylde deres tilsagn og forpligtelser og gøre det nemmere for SADC-ØPA-landene at fortsætte med at gennemføre aftalen;

Tekniske handelshindringer

13. minder om, at SADC-ØPA'en har til formål at fremme regional integration, og at aftalen bør være en byggesten for det afrikanske kontinentale frihandelsområde, der blev lanceret i 2021; bemærker, at regional integration udfordres af lange ventetider ved grænseovergange, høje grænseomkostninger og utilstrækkelig konnektivitet på tværs af grænserne; opfordrer Kommissionen og SADC-ØPA-landene til at øge samarbejdet om infrastruktur, digital handel og certificering, herunder inden for Global Gateway-strategien; understreger betydningen af at prioritere regionale transport- og infrastrukturprojekter i regionen for at uddybe den regionale integration og øge de interne samhandelsstrømme; minder om behovet for at fremme en effektiv udvikling af grænseoverskridende infrastruktur, harmonisere regler og styrke samarbejdet mellem SADC-ØPA-landene for at skabe en sammenkoblet SADC-region; opfordrer SADC-ØPA-landene til at harmonisere reglerne og procedurerne vedrørende told og transport for at forenkle grænseoverskridende processer, reducere forsinkelser og fremme et gunstigt miljø for handel og investeringer;

14. understreger nødvendigheden af at formalisere ordninger for arbejde på tværs af grænserne for at fremme anstændigt arbejde, beskytte arbejdstagernes rettigheder og sikre social og økonomisk udvikling i regionen; anerkender de særlige udfordringer, som kvinder står over for, navnlig i forbindelse med arbejde på tværs af grænserne, herunder kønsbaseret vold og korruption;

15. opfordrer indtrængende Kommissionen og SADC-ØPA-landene til at udvide deres tilsagn til skabelse af et gunstigt miljø, der støtter lovlig og gennemsigtig arbejdskraftmobilitet, samtidig med at arbejdstagernes rettigheder og værdighed beskyttes;

Oprindelsesregler

16. bifalder Kommissionens bekendtgørelse af aktiveringen af regional kumulation med landene i Toldunionen for Det Sydlige Afrika (SACU); minder om, at indførelsen af fleksible oprindelsesregler er afgørende for at nå målene for regional integration; understreger, at oprindelsesreglerne skal fremme målene for det afrikanske kontinentale frihandelsområde (AfCFTA); minder om, at ØPA'en bør understøtte den videre udvikling af AfCFTA;

Handelstvister og problemer vedrørende markedsadgang

17. bemærker, at der er opstået handelshindringer i forbindelse med sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (SPS), navnlig for så vidt angår fjerkræ og citrusfrugter; opfordrer Kommissionen og SADC-ØPA-landene til at anvende de fora og samarbejdsmekanismer, der er aftalt inden for rammerne af ØPA'en, til at tage ændringer i SPS-reglerne op på et tidligt tidspunkt og i en samarbejdsorienteret atmosfære, således at der rettidigt kan træffes passende foranstaltninger; minder om, at Europa-Parlamentet bør underrettes fuldt ud inden for rammerne af gennemgangen for at sikre, at de SPS-foranstaltninger, som Sydafrika anvender, er i overensstemmelse med Unionens krav og bestemmelserne i ØPA'en og ikke skader plantesundheden i Unionens og SADC's produktion; anerkender, at Kommissionen har ydet teknisk og finansiel støtte til SADC-ØPA-landene, for at de kan opfylde kravene til sundheds- og plantesundhedsforanstaltningerne, og opfordrer til en grundig overvågning af arbejdet med at reducere sundhedsrisiciene; anbefaler, at der søges løsninger på handelshindringer forårsaget af SPS-krav gennem politiske drøftelser på højt niveau;

Kapacitetsopbygning

18. bemærker, at forvaltning og finanspolitisk og institutionel kapacitet stadig er de største udfordringer for ØPA'ens effektive gennemførelse;

19. fremhæver vigtigheden af udviklingssamarbejde og teknisk og finansiel bistand som afgørende faktorer for at nå målene i ØPA'en og for fordelagtigt samarbejde mellem parterne;

20. minder om, at det kan være svært for mindre ACS-lande, der mangler ressourcer og infrastruktur, at gennemføre ØPA'er; opfordrer EU og dets medlemsstater til at bistå deres udviklingspartnerlande, så de fuldt ud kan drage fordel af de muligheder, som ØPA'er giver;

21. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at øge deres indsats inden for teknisk bistand; opfordrer Kommissionen til at udvide sin kommunikation og sit samarbejde med SADC-ØPA-landene betydeligt og til at yde dem og – hvor det er relevant – deres virksomheder og civilsamfundsorganisationer rettidig støtte til gennemførelsen af kommende EU-projekter og opfyldelsen af andre internationale forpligtelser såsom de multilaterale miljøaftaler, Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO's) konventioner og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder;

Økonomisk, social og miljømæssig udvikling

22. konkluderer, at ØPA'en ikke i væsentlig grad har formået at uddybe de regionale værdikæder og værdikæderne i og mellem SADC-ØPA-landene, men at den bør styrke diversificeringen af eksporten og de regionale værdikæder og skabe mere modstandsdygtige forsyningskæder, der kan tilpasses fremtidige forstyrrelser i SADC's socioøkonomiske udvikling; fremhæver betydningen for regionens økonomiske modstandsdygtighed af at opbygge regionale værdikæder; forventer, at ØPA'en bidrager bedre til bekæmpelsen af de vedvarende problemer med fødevaresuverænitet og fattigdomsreduktion i SADC-ØPA-landene; minder om, at formålet med ØPA'erne er at skabe positive virkninger for den økonomiske udvikling og den regionale integration; understreger, at ØPA'en stadig har et stort potentiale til at fremme bæredygtig udvikling, og at dette bør forfølges som en prioritet;

23. understreger ønsket om at give SADC-ØPA-landene tilstrækkeligt politisk råderum til at skabe lokal merværdi; mener, at EU aktivt bør støtte SADC-ØPA-landene i deres bestræbelser på at bevæge sig opad i værdikæden; understreger, at effektiv forvaltning af regional specialisering er afgørende for at maksimere potentialet i regionale værdikæder og kræver samarbejdsorienterede forvaltningsstrukturer og -politikker; opfordrer EU og SADC-ØPA-landene til at arbejde hen imod udvikling af digital infrastruktur af høj kvalitet, herunder bredbåndsnet og digitale platforme, for at forbedre konnektiviteten, fremme e-handel og lette udvekslingen af oplysninger og tjenester på tværs af grænserne;

24. understreger serviceværdikædens afgørende betydning med hensyn til at fremme økonomisk vækst, fremme innovation og styrke det regionale samarbejde i SADC-regionen; fremhæver potentialet i servicesektorerne i SADC-regionen, som bl.a. omfatter finansielle tjenesteydelser, turisme og telekommunikation;

25. understreger betydningen af EU's forpligtelse til multilateralt samarbejde og til at sikre Europas egne handelsinteresser, samtidig med at der tages hånd om nogle af ACS-landenes vigtigste interesser, navnlig hvad angår regional integration;

26. minder om den løsning med to søjler for at imødegå de skattemæssige udfordringer, der opstår som følge af digitaliseringen og globaliseringen af økonomien, som der er opnået enighed om mellem medlemmerne af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling/G20's inklusive ramme vedrørende udhuling af skattegrundlaget og overførsel af overskud;

27. opfordrer EU og dets medlemsstater til at sikre, at den aftalte globale minimumsselskabsskattesats på 15 % for multinationale virksomheder anvendes effektivt; understreger, at denne minimumsselskabsskattesats anslås årligt at ville generere omkring 150 mia. USD i yderligere globale skatteindtægter;

28. opfordrer Kommissionen til at sikre, at udviklingslandene fuldt ud kan udøve deres rettigheder i henhold til WTO's bestemmelser om særlig og differentieret behandling, navnlig for at sikre deres fødevaresikring; opfordrer Kommissionen til at ajourføre meddelelsen fra 2009 om fairtrade ([9]);

29. understreger, at der er et presserende behov for at gøre en vidtrækkende fælles indsats i retning af dekarbonisering og understøtte den med betydelige finansielle midler samt for at foretage omfattende teknologioverførsler; understreger betydningen af et fælles samarbejde om fremme af bæredygtig udvikling og bekæmpelse af klimaændringer, samtidig med at der skabes økonomisk vækst; understreger, at etableringen af energipartnerskaber med landene i SADC-regionen ikke kun skal fokusere på gennemførelsen af den grønne pagt i Europa, men samtidig skal sigte mod at forsyne regionen;

30. gentager, at den grønne omstilling indeholder potentialet til at generere kvalitetsprægede og grønne job, der kan bidrage væsentligt til fattigdomsbekæmpelse og social inklusion, både i EU-medlemsstaterne og i SADC-ØPA-landene;

([9]) Kommissionens meddelelse af 5. maj 2009 med titlen »Bidrag til bæredygtig udvikling: Hvilken rolle spiller fair trade og handelsrelaterede ngo-garantiordninger for bæredygtighed?« (COM(2009)0215),

31. understreger vigtigheden af at investere i uddannelse og udvikling af færdigheder, som er skræddersyet til dekarboniseringsindsatsen, og samtidig tackle udfordringerne ved den retfærdige omstilling;

32. mener, at projekter til forbedring af den lokale infrastruktur i SADC-ØPA-landene i forbindelse med bypartnerskaber er nyttige for at understøtte klimapartnerskaber mellem EU og de enkelte SADC-ØPA-lande på en decentraliseret måde og for at uddybe udvekslingen mellem kommuner i det sydlige Afrika og EU; er overbevist om, at udvekslinger mellem kommuner gør det muligt for afrikanske og europæiske eksperter at udvikle problemrelevante løsninger til udvikling af lokal infrastruktur; glæder sig over, at sådanne partnerskabsprojekter støttes af programmet »Local Authorities: Partnerships for sustainable cities 2020«; opfordrer Kommissionen til fortsat at bistå SADC-ØPA-landene med at opfylde EU's miljøpolitiske krav og bibeholde dette finansieringsprogram; opfordrer indtrængende Kommissionen, Tjenesten for EU's Optræden Udadtil og EU-delegationerne til at facilitere dialog med henblik på at fremme en fælles forståelse af virkningen af EU's klimainitiativer såsom indførelsen af forordningen om CO_2-grænsetilpasningsmekanismen (CBAM) og forordningen om skovrydning og EU's kommende due diligence-lovgivning;

33. understreger, at SADC-ØPA-landene er særligt berørt af virkningerne af klimaændringerne; minder om, at landbruget i det sydlige Afrika er ramt af både oversvømmelser og tørke; opfordrer indtrængende Kommissionen og SADC-ØPA-landene til at intensivere deres samarbejde om udvikling af passende systemer for tidlig varsling og koordinering mellem de relevante ministerier i SADC-ØPA-landene med henblik på at nå målene for de nationalt bestemte bidrag;

34. glæder sig over SADC-ØPA-landenes og Kommissionens bestræbelser på at etablere et tættere samarbejde om modstandsdygtige fødevaresystemer og fødevaresuverænitet som led i gennemgangen; mener, at dette samarbejde er en lejlighed til at fremme FN's erklæring om rettigheder for landbrugere og andre mennesker, der arbejder i landdistrikter, og landbrugsorienterede ILO-konventioner som f.eks. nr. 129 om arbejdstilsyn i landbruget, nr. 10 om minimumsalder i landbruget og nr. 11 om foreningsretten i landbruget; minder om, at agroøkologiens evne til at forene de økonomiske, miljømæssige og sociale dimensioner af bæredygtighed er blevet anerkendt i skelsættende rapporter fra Det Mellemstatslige Panel om Klimaændringer og Den Mellemstatslige Videnspolitikplatform vedrørende Biodiversitet og Økosystemydelser samt i forbindelse med den globale vurdering af landbrug »International Assessment of Agricultural Knowledge, Science and Technology for Development«, som ledes af Verdensbanken og FAO;

35. fremhæver behovet for en indsats for at opbygge klimarobuste værdikæder i agroindustrien og udvikle tørkeresistente afgrødesorter og klimatilpassede forarbejdningsteknikker;

36. understreger, at adgang til rent vand og sanitetsfaciliteter er afgørende for landbrugets bæredygtighed; fremhæver behovet for omfattende vandforvaltningsstrategier; understreger, at manglen på adgang til rent vand og sanitet i SADC-regionen er en hindring for bæredygtig udvikling;

37. opfordrer til, at der gennemføres og deles regionale initiativer vedrørende agroforarbejdning mellem SADC-ØPA-landene for at fremme videnudveksling og deling af bedste praksis; opfordrer til, at de fremskridt, der gøres i de regionale værdikæder inden for landbrugsforarbejdning, overvåges;

Køn

38. anerkender kvinders afgørende rolle i SADC-regionens økonomiske udvikling og betydningen af at skabe et gunstigt miljø, som beskytter deres rettigheder; opfordrer Kommissionen til at prioritere kønsspørgsmål i forbindelse med gennemførelsen af ØPA'en, f.eks. ved at afholde workshopper om ligestilling mellem bl.a. kvinderettighedsorganisationer i EU og i SADC-landene, ved at øge de nationale myndigheders og virksomheders bevidsthed om det uudnyttede økonomiske potentiale, der skyldes forskelsbehandling af kvinder, og ved at hjælpe dem med at indkredse de politiske, økonomiske og sociale drivkræfter, der hæmmer afrikanske kvinders udvikling, og opfordrer til politikker og konkrete foranstaltninger med henblik på at afhjælpe kønsskævheden; understreger vigtigheden af at styrke kvinders og unges status og indflydelse i SADC-regionen ved at forbedre deres adgang til finansiering, ressourcer og økonomisk deltagelse; opfordrer EU og SADC-ØPA-landene til at sikre lige og uhindret adgang til finansielle tjenesteydelser og midler for kvinder og unge og fremme finansiel inklusion;

Investeringer

39. påpeger, at grøn finansiering og grønne investeringer skal øges betydeligt for at nå målene i 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling og Parisaftalen og for at fremme omstillingen til en kulstoffattig og klimarobust økonomi i SADC-ØPA-landene;

40. opfordrer EU og SADC-ØPA-landene til aktivt at undersøge innovative mekanismer for grøn finansiering, herunder grønne obligationer, klimafokuserede investeringsfonde og offentlig-private partnerskaber, og udnytte internationale platforme til at tiltrække investeringer til bæredygtige og klimarobuste projekter; opfordrer EU til at udnytte sin indflydelse til at opnå bedre finansieringspraksis fra institutioner som Verdensbanken og styrke Den Internationale Valutafonds rolle med hensyn til at nedbringe stærkt forgældede landes gæld, og opfordrer derfor EU og dets medlemsstater til at udnytte deres indflydelse til at udforske nye tilgange, der frigør finansiering til klimatilpasning; fremhæver behovet for proaktive foranstaltninger for fortsat at tiltrække øgede investeringer, navnlig i strategiske og innovative sektorer, som kan føre til resultater af højere kvalitet og fremme en mere bæredygtig udvikling, hvilket kan medføre langsigtede fordele for både SADC-ØPA-landene og EU; opfordrer endvidere indtrængende EU og SADC-ØPA-landene til i fællesskab at undersøge innovative finansieringsmuligheder som f.eks. at sikre lån og efterfølgende tildele dem på passende betingelser til finansiering af offentlig infrastruktur inden for meget vigtige områder såsom energi, vandforsyning, affaldsbortskaffelse og genanvendelse;

41. opfordrer EU og dets medlemsstater til at optrappe deres indsats i internationale fora, herunder WTO, for at slå til lyd for øget international klimafinansiering;

42. bemærker, at EU-medlemsstaternes investeringer i SADC-ØPA-landene fortsat er betydeligt højere end USA's og Kinas;

43. mener endvidere, at der er et presserende behov for at øge bæredygtige investeringer i SADC-regionen, og forventer, at der udpeges investeringsområder, som forekommer særligt egnede til investeringspartnerskaber mellem EU og SADC-ØPA-landene; opfordrer til en bedre koordineret Team Europe-tilgang med hensyn til at identificere og gennemføre passende foranstaltninger til at øge investeringerne; understreger, at opfyldelsen af verdensmålene kræver massive investeringer i støtteinfrastruktur og diversificering væk fra afhængighed af primære råvarer i retning af industriprodukter af høj værdi; understreger, at EU's investeringspolitik bør hjælpe udviklingslandene, navnlig afrikanske lande, med at tiltrække direkte udenlandske investeringer og mindske finansieringsunderskuddet for at nå verdensmålene; understreger, at skabelsen af anstændige job skal være en central faktor for støtte til investeringer i SADC-regionen, som skaber mulighed for nationale rammer for due diligence med hensyn til menneskerettigheder og miljø; fremhæver det presserende behov for at inddrage lokale virksomheder i gennemførelsen, når som helst det er muligt, for at bevare de investerede midler i regionen, fremme beskæftigelsen og facilitere overførslen af knowhow; mener, at Global Gateway-midlerne bør forøges, og at andelen af tilskud til offentlige investeringer af lige stor nødvendighed skal øges;

44. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sørge for, at arbejdsmarkedsdialogen i forbindelse med udvælgelse af og støtte til Global Gateway-projekter, gøres til en integreret del af de institutionelle rammer for politikudformning og -implementering på alle niveauer;

45. opfordrer Kommissionen til at koordinere de enkelte nationale eksportkreditorganer i medlemsstaterne bedre med henblik på tilpasning til prioriteringerne i den europæiske grønne pagt;

46. fremhæver betydningen af små og mellemstore virksomheder (SMV'er) for SADC-landenes økonomiske udvikling og anerkender deres potentiale og rolle; gentager, at der er behov for at øge bevidstheden om fordelene ved og mulighederne i aftalen, navnlig for SMV'er;

47. understreger betydningen af, at virksomheder i den private sektor proaktivt inddrages i gennemførelsen og overvågningen af EU-SADC-ØPA'en;

48. opfordrer Kommissionen til aktivt at fremme og tilskynde til deltagelse i kapacitetsopbygningsprogrammer og regionale initiativer, der tager sigte på at styrke investerings- og eksportkapaciteten, og samtidig fremme et mere SMV-venligt markedsmiljø;

49. glæder sig over indførelsen af EU-programmer såsom programmet for støtte til forbedring af investerings- og erhvervsklimaet, som sigter mod at forbedre erhvervs- og investeringsklimaet i SADC-landene; opfordrer i den sammenhæng til, at der regnes med øget finansiering i den næste finansieringsperiode for i højere grad at fremme væksten og udviklingen af den private sektor og for at skabe jobmuligheder for den lokale befolkning og dermed mindske fattigdommen;

50. understreger, at en gennemsigtig og forudsigelig retlig og skattemæssig ramme vil bidrage til at fremme regional integration og tiltrække direkte udenlandske investeringer;

Angolas tiltrædelse

51. anerkender betydningen af EU-Angola-SIFA'en for denne aftale som en ny tilgang til at opbygge de nødvendige gennemsigtige og forudsigelige retlige og skattemæssige rammer, der fremmer investorers due diligence, med henblik på at tiltrække bæredygtige og ansvarlige investeringer, og fremhæver de aftalte bestemmelser om forpligtelser på områderne køn, klimaforandringer og bæredygtig udvikling; opfordrer andre lande i regionen til at overveje lignende SIFA'er med EU, som i deres udformning indbefatter nationalt fastsatte bidrag; understreger, at EU-Angola-SIFA'en bør bidrage til at tiltrække og udvide bæredygtige investeringer i Angola samt til at fremme økonomisk diversificering og samtidig integrere miljø- og arbejdstagerrettigheder, og ikke bør have den modsatte virkning; fremhæver mulighederne for bæredygtige investeringer i den klimafølsomme landbrugssektor, investeringer i vedvarende energi og klimarobust infrastruktur samt i udvikling af færdigheder; opfordrer Kommissionen til at prioritere samarbejdsprojekter, der fremmer de bæredygtighedsforpligtelser, som er fastsat i EU-Angola-SIFA'en, inden for rammerne af det flerårige vejledende program for Angola; mener, at aftaler som EU-Angola-SIFA'en kan tilvejebringe en retlig og organisatorisk ramme for bæredygtige investeringer, der reducerer Angolas afhængighed af olie og gas; glæder sig over, at EU-Angola-SIFA'en omfatter vigtige aspekter af den praktiske gennemførelse af investeringer såsom gennemsigtighed og forudsigelighed i investeringerne, strømlining af godkendelsesprocedurerne, oprettelse af kontaktpunkter for interesserede investorer, procedurer for undgåelse og bilæggelse af tvister og investorers due diligence; opfordrer EU og SADC-ØPA-landene til at overveje, om ØPA'en bør suppleres med en aftale om fremme af bæredygtige investeringer; opfordrer SADC-ØPA-landene til at indlede forhandlinger om dette emne, hvis det er nødvendigt;

52. glæder sig over Angolas anmodning om tiltrædelse af EU-SADC-ØPA'en; håber i den sammenhæng, at forhandlingsprocessen vil blive indledt uden yderligere forsinkelse; mener, at hvis Angola tiltræder EU-SADC-ØPA'en eller et hvilket som helst andet særskilt bindende internationalt instrument, som kan håndhæves, mellem EU og SADC-landene, bør EU-Angola-SIFA'en tilpasses i overensstemmelse hermed;

53. minder om, at Angola ifølge Kommissionens konsekvensanalyse står over for kapacitetsproblemer med hensyn til at gennemføre ØPA'en effektivt; opfordrer Kommissionen til at bistå Angola med kapacitetsopbygning;

Råstoffer

54. opfordrer Kommissionen og SADC-ØPA-landene til at styrke samarbejdet gennem formelle fora samt strategiske partnerskaber om kritiske råstoffer og køreplaner for gennemførelse for at sikre en diversificeret og bæredygtig forsyning af vigtige råstoffer til den grønne, den digitale og den retfærdige omstilling, forbedre genanvendelse af naturressourcer og affaldshåndtering, give hjemlige industrier mulighed for at bevæge sig opad i værdikæden fra udvinding til forarbejdning af råstoffer og fremme ansvarlig udvindingspraksis, navnlig ved at anerkende og anvende frit forudgående og informeret samtykke fra den lokale befolkning, der er berørt af mineprojekter, og ved at skabe fordele i hele udbuds- og produktionskæden; er af den overbevisning, at udvinding af råstoffer skal finde sted under overholdelse af miljøstandarder, arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder, herunder oprindelige folks rettigheder; opfordrer til en løbende og bred deltagelse af alle relevante interessenter, herunder lokalsamfund og oprindelige befolkningsgrupper; slår til lyd for politiske reformer, der adresserer jord- og mineejerskab, arbejdstagerrettigheder og social retfærdighed, for at afbøde konflikter og tilskynde til bæredygtige investeringer; er bekymret over sager om menneskerettighedskrænkelser og det høje niveau af miljøskader, som visse mineselskaber har forårsaget;

55. glæder sig over det strategiske partnerskab med Namibia, som har til formål at opbygge udvikling af grøn brint og værdikæder for kritiske råstoffer; minder om behovet for at udvikle nødvendig infrastruktur, såsom faciliteter til vedvarende energi, transportnet og forskningscentre, for at fremme produktionen og distributionen af grøn brint;

56. opfordrer i den forbindelse til oprettelse af videndelingsplatforme og forskningsnetværk for at lette udvekslingen af bedste praksis, erfaringer og innovative løsninger mellem medlemsstaterne; anser det for nyttigt at udvide det teknologiske samarbejde til andre områder;

57. understreger, at EU's anmodning om at forbyde eksporttold på råstoffer længe har været en hindring i forhandlingsprocessen om ØPA'er, eftersom eksporttold og -afgifter ikke er forbudt i henhold til WTO-ordningen; minder om de afrikanske landes ret til at regulere råstoffer i deres egen offentlige interesse; opfordrer derfor EU til at undlade at vedtage en handelspolitik, der som hovedregel forbyder udviklingslandene at opkræve eksportafgifter på råstoffer, for så vidt som dette er foreneligt med WTO's regler;

TRIPS-fritagelse

58. bemærker, at det oprindelige forslag fra bl.a. Indien og Sydafrika om en fritagelse for handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPS) for covid-vacciner blev mødt med forskellige reaktioner i begyndelsen og senere blev støttet af EU; understreger, at ligeværdigt partnerskab i fremtiden bør omfatte mere dialog; opfordrer EU og dets medlemsstater og WTO's medlemmer til at gå videre med de drøftelser, der skulle have fundet sted for længst i WTO, om en udvidelse af TRIPS-afgørelsen fra den 12. ministerkonference, således at den aftalte fleksibilitet på WTO-plan også omfatter behandlinger og diagnostik; anmoder i den forbindelse Kommissionen om at etablere en klar politisk ramme for at sikre, at EU's fremtidige tvangslicensordning er i overensstemmelse med den aftalte TRIPS-fleksibilitet; opfordrer i den forbindelse til et stærkere og ligeværdigt samarbejde med SADC-ØPA-landene;

59. glæder sig over den indsats, der er gjort inden for rammerne af det strategiske partnerskab mellem EU og Sydafrika for at opbygge en infrastruktur til vaccineproduktion; understreger, at denne infrastruktur skal omfatte produktion af covid-19-vacciner;

°
° °

60. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen samt til regeringerne og parlamenterne i de lande, der er med i den økonomiske partnerskabsaftale mellem EU og Southern African Development Community.